ΣΗΜΑΣΙΑ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΒΟΣΚΟΤΟΠΩΝ ΚΑΣΤΑΝΙΑΣ ΣΤΗ ΣΛΟΒΑΚΙΑ

1. Διαχειριζόμενος βοσκότοπος καστανιάς κατά την ανθοφορία 2. Συμπτώματα μόλυνσης από κάστανο από τον μύκητα *Cryphonectria parasitica*
3. Το κάστανο παρέχει βιότοπο για πολλά είδη εντόμων 4. Προστατευόμενη παλιά καστανιά στην περιοχή *Modrý Kameň*

ΤΟ ΤΙ ΚΑΙ ΤΟ ΓΙΑΤΙ

Chestnut στη Σλοβακία

Το γλυκό κάστανο (*Castanea sativa Mill.*) είναι ένα από τα παλαιότερα εισαγόμενα είδη δέντρων στη Σλοβακία, με μακρά ιστορία καλλιέργειας ιδιαίτερα στις περιοχές των Μικρών Καρπαθίων, της Άνω Νίτρας, του Modrý Kameň και των Σλοβακικών Ορέων. Από τον Μεσαίωνα, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των δασικών εκτάσεων και των οπωρώνων βοσκοτόπων, συνδυάζοντας οικονομικές, οικολογικές και πολιτιστικές αξίες. Τα βοσκοτόπια καστανιάς δημιούργησαν συγκεκριμένους βιότοπους που μοιάζουν με μωσαϊκό με υψηλή βιοποικιλότητα, παρέχοντας χώρο για φυτά και ζώα, σταθεροποιώντας το έδαφος και βελτιώνοντας τις μικροκλιματικές συνθήκες. Χάρη στο βαθύ ριζικό του σύστημα, το κάστανο συνέβαλε επίσης στη συγκράτηση του νερού και στη δέσμευση του άνθρακα, διαδραματίζοντας έτσι σημαντικό ρόλο στο τοπίο.

Πέρα από την οικολογική τους αξία, τα βοσκοτόπια καστανιάς έχουν ισχυρή πολιτιστική και οικονομική σημασία. Στην περιοχή Modrý Kameň, συνδέονταν στενά με τις αμπελουργικές παραδόσεις και οι γιορτές κάστανου που αναδεικνύουν τη βιοπολιτισμική τους αξία γιορτάζονται ακόμη και σήμερα. Τα φρούτα του κάστανου, που κάποτε αναφέρονταν ως το «ψωμί των φτωχών», ήταν μια κρίσιμη πηγή τροφής σε περιόδους λιμού και συνεχίζουν να χρησιμοποιούνται στη γαστρονομία, που εκτιμώνται για την υψηλή διατροφική τους ποιότητα και την καταλληλότητά τους για άτομα με αλλεργίες. Ως εκ τούτου, οι βοσκότοποι καστανιάς αντιπροσωπεύουν ένα μοναδικό παράδειγμα της διασύνδεσης μεταξύ φύσης, οικονομίας και πολιτισμού, ωστόσο απειλούνται όλο και περισσότερο από την παραμελημένη διαχείριση, τη φυσική διαδοχή και τις ασθένειες, ιδίως τον περονόσπορο της καστανιάς

Λέξεις Κλειδιά: γλυκό κάστανο, βοσκοτόπια καστανιάς, πολιτιστική κληρονομιά, βιοποικιλότητα

ΠΩΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΤΑΙ Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ

Διαχείριση και Προστασία Βοσκοτόπων Καστανιάς

Η διαχείριση των βοσκοτόπων καστανιάς στη Σλοβακία απαιτεί συνδυασμό παραδοσιακών γεωργικών πρακτικών και σύγχρονων προσεγγίσεων διατήρησης. Στο παρελθόν, αυτές οι περιοχές διατηρούνταν μέσω τακτικής βόσκησης, κουρέματος και κλαδέματος, που εμπόδιζαν τη διαδοχή και υποστήριζαν ένα τοπίο που μοιάζει με μωσαϊκό. Σήμερα, όμως, η έλλειψη σωστής διαχείρισης έχει οδηγήσει στην υπερανάπτυξη βοσκοτόπων με πρωτοπόρα είδη δέντρων, γεγονός που απειλεί την επιβίωση των παλαιών καστανεώνων καθώς και τη βιοποικιλότητα που συνδέεται με αυτούς. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να αποκατασταθούν οι παραδοσιακές πρακτικές χρήσης γης, να εμπλακούν οι τοπικές κοινότητες, οι ιδιοκτήτες γης και να προωθηθούν μέθοδοι διαχείρισης που ενσωματώνουν οικονομικές, οικολογικές και πολιτιστικές λειτουργίες.

Η σοβαρότερη απειλή για τους βοσκοτόπους καστανιάς είναι ο περονόσπορος της καστανιάς που προκαλείται από τον μύκητα Cryphonectria parasitica, ο οποίος έχει οδηγήσει στην παρακμή πολλών συστάδων στη Σλοβακία. Ο βιολογικός έλεγχος με τη χρήση υπομολυσματικών στελεχών έχει αποδειχθεί μέχρι στιγμής σε μεγάλο βαθμό αναποτελεσματικός και η προσοχή εστιάζεται πλέον στην αναπαραγωγή και την καλλιέργεια πιο ανθεκτικών μεσοειδικών υβριδίων (*C. sativa* × *C. crenata)* καθώς και στην επιλογή κατάλληλων συνθηκών τοποθεσίας που μπορεί να βοηθήσουν στον περιορισμό της εξάπλωσης της νόσου.

Σκανάρετε και βρείτε περισσότερο υλικό εδώ:

af4eu.eu

Funded by the European Union

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Οικολογικά, οικονομικά και πολιτιστικά οφέλη των βοσκοτόπων καστανιάς

Τα βοσκοτόπια καστανιάς παρέχουν πολλαπλά οφέλη που υπερβαίνουν κατά πολύ την άμεση οικονομική χρήση τους. Από οικολογική άποψη, αντιπροσωπεύουν ένα σημαντικό στοιχείο του τοπίου – αυξάνουν την ποικιλότητα των οικοτόπων, παρέχουν χώρο για πολλά είδη φυτών, εντόμων, πτηνών και θηλαστικών και έτσι ενισχύουν τη βιοποικιλότητα και την οικολογική σταθερότητα. Η παρουσία τους συμβάλλει επίσης στην προστασία του εδάφους από τη διάβρωση, στη συγκράτηση των υδάτων στο τοπίο και στη δέσμευση του άνθρακα, γεγονός που τα καθιστά σημαντικό παράγοντα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

Τα οικονομικά οφέλη αντικατοπτρίζονται κυρίως στην παραγωγή ξηρών καρπών κάστανου, οι οποίοι είναι θρεπτικοί, χωρίς γλουτένη και πολύτιμοι ως παραδοσιακό τρόφιμο. Η επεξεργασία τους δημιουργεί ευκαιρίες για την τοπική γαστρονομία, τα παραδοσιακά προϊόντα και τις σπεσιαλιτέ, ενώ παράλληλα υποστηρίζει την περιφερειακή ταυτότητα και την ανάπτυξη του τουρισμού υπαίθρου. Στο παρελθόν, τα κάστανα αποτελούσαν ζωτικό μέρος της διατροφής. Σήμερα φέρνουν νέες προοπτικές για την οικολογική γεωργία και τον αγροτουρισμό.

Εξίσου σημαντική είναι η πολιτιστική και ιστορική διάσταση των δασών καστανιάς. Αποτελούν μέρος του πολιτιστικού τοπίου και της ταυτότητας των τοπικών κοινοτήτων, που συνδέονται με τις παραδόσεις, τη λαογραφία και τις τακτικές εκδηλώσεις, όπως οι γιορτές κάστανου. Η διατήρηση αυτών των βοσκοτόπων σημαίνει επομένως όχι μόνο προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και ενίσχυση της πολιτιστικής συνέχειας και του δεσμού μεταξύ των ανθρώπων και της γης τους.

ΣΗΜΕΙΑ-ΚΛΕΙΔΙΑ

- **Η αποκατάσταση και η διαχείριση των βοσκοτόπων καστανιάς ενισχύουν τη βιοποικιλότητα και τη σταθερότητα του τοπίου.**
- **Η σωστή διαχείριση επιτρέπει τη βιώσιμη οικονομική και πολιτιστική χρήση τους.**
- **Η διατήρηση των βοσκοτόπων καστανιάς προστατεύει τόσο τη φυσική κληρονομιά όσο και την τοπική ταυτότητα.**

Η απομάκρυνση των ξηρών και σοβαρά κατεστραμμένων καστανιών χρησιμεύει ως αποτελεσματική πρόληψη κατά της εξάπλωσης της καστανιάς

1ING. MARTINA ŠTĚRBOVÁ, PHD., 2ING. MICHAL PÁSTOR, PHD.

1Εθνικό Κέντρο Δασών, Τμήμα Επιστήμης και Έρευνας, Τμήμα Δασικής Πολιτικής, Διαχείρισης Δασών και Θηραμάτων, Σλοβακία

2Εθνικό Κέντρο Δασών, Τμήμα Επιστήμης και Έρευνας, Τμήμα Δασοκομίας και Ελέγχου Σπόρων, Σλοβακία

Funded by the European Union

Το έργο χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας HORIZON EUROPE της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. GA 101086563. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι ωστόσο αποκλειστικά εκείνες του/των συγγραφέα/ων και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτά.